

1980, 11. ledna – Sdělení VONS č. 159 „Další postup tažení proti samizdatové katolické literatuře“ obsahující seznamy vyslýchaných, zadržovaných a trestně stíhaných osob a osob, u nichž byly vykonány domovní prohlídky, v souvislosti se zásahem proti katolickému samizdatu.

Ve sdělení č. 135¹ jsme informovali o policejním zásahu proti celé řadě věřících. Mocenské orgány se tímto způsobem snaží potlačit nezávislou ediční činnost v oblasti náboženské literatury (jejíž produkce je v Československu naprosto nedostačující).²

Případem katolíků se StB zabývá v takové šíři, že v této chvíli jsme schopni podat pouze hrubou faktickou zprávu.

Seznam vyslýchaných svědků, seznam domovních prohlídek, zadržovaných, trestně stíhaných na svobodě a držení ve vazbě, údaje jsou uvedeny z oblasti Moravy a Slovenska.

Seznam vyslýchaných svědků v trestní věci Josef Adámek a spol.

Brno:

Dagmar Hlavsová, knihovnice, vyslýchána 10. 9. 1979

Radovan Perka, historik, vyslýchán 10. 9. 1979

Dr. Radomil³ Malý, historik, vyslýchán 10. 9. 1979

Zdeněk Špaček ml., dělník, vyslýchán 10. 9. 1979

Zdeněk Špaček st., důchodce, vyslýchán 10. 9. 1979

Emil Toman, projektant, vyslýchán 10. 9. 1979 (zeť Josefa Adámka)

Ladislav Suchomel, knihkupec, vedoucí Charity, vyslýchán 10. 9. 1979

Alexandra Veselá, vyslýchána 10. 9. 1979

Metoděj Vojta, dělník, vyslýchán 10. 9. 1979

Pavel Káňa, dělník, vyslýchán 10. 9. 1979

Petr Adámek, dělník, vyslýchán 10. 9. 1979 (syn Josefa Adámka)

Libuše Pátková, studující, vyslýchána v listopadu

Eliška Janštová, technička, vyslýchána v listopadu

Jana Smahelová, studující, vyslýchána v listopadu (sestra Rudolfa Smahela)

Soňa Fialová, zdravotní sestra, vyslýchána v listopadu

Hana Benešová, studující, vyslýchána v listopadu

? Moštek⁴, kněz, vyslýchán patrně v listopadu

Jihlava:

Jarmila Lavičková, dělnice, vyslýchána v listopadu

Gottwaldov:

Jan Jiříček, kněz, vyslýchán v listopadu

Znojmo:

Václav Kazík⁵, kněz v Domamile, vyslýchán v listopadu (bratr Mečislava Kazíka⁶)

Olomouc:

Hana Doležalová, zdravotní sestra, vyslýchána v září

Jan Kouřil, student, vyslýchán v září

Pavel Kubka, kněz, vyslýchán v říjnu při jednodenním zadržení v Ostravě

Rudolf Smahel starší, vyslýchán 29. 10. 1979 (otec Rudolfa Smahela)

Hedvika Smahelová, vyslýchána 29. 10. 1979 (matka Rudolfa Smahela)

dr. Jitka Kamelská, magistra, vyslýchána asi v říjnu

Emil Bílek, kněz, vyslýchán v listopadu

Marie Zemková, vyslýchána v listopadu

Přerov:

Miroslav Reif, kněz, vyslýchán v říjnu nebo v listopadu

Další vyslýchání v Severomoravském kraji:

František Kunetka, Branná, vyslýchán v listopadu

Jiří Legerski, invalidní důchodce, Opava, vyslýchán 30. 10. 1979⁷

Jan Mučka, Opava, vyslýchán v listopadu

Marta Zbroňková, Vsetín, vyslýchána pravděpodobně v listopadu
dr. Křištoský, více není známo

Pavel Rozsypálek, dělník, Chropyně, vyslýchán v listopadu

Bratislava:

Silvester Krčmery⁸, vyslýchán při zadržení 10. 9. 1979

Antonín Semeš, vyslýchán pravděpodobně v říjnu nebo listopadu

Miroslav Lehký, vyslýchán v listopadu

Antonín⁹ Srholec, kněz ve Velkém Záluží, okr. Nitra, vyslýchán
v listopadu

? Polanský, Dubnice,¹⁰ vyslýchán pravděpodobně v říjnu

Dále byl vyslýchán v této věci Jaroslav Beneš z Plzně.

Bylo vyslýcháno ještě několik dalších lidí, o nichž se nám nepoda-
řilo zjistit nic přesného.¹¹

Seznam provedených domovních prohlídek:

Josef Adámek, nám. Míru 2, Brno, 10. 9. 1979

JUDr. Mečislav Kazik [sic], Jana Uhra 14, Brno, 10. 9. 1979

Ladislav Suchomel, ul. U Humpolky, Tišnov, o. Brno-venkov, 10. 9.
1979

Josef Brtník, Sivice u Brna, 10. 9. 1979

Emil Toman, Vážanská 197, Rousínov, o. Vyškov, 10. 9. 1979

Tomáš Kvapil, studentský byt, Jandáskova 30, 30. 10. 1979, pro-
hlídka byla uvedena bez uvedení odebraných věcí v protokolu
(Brno)¹²

Tomáš Kvapil, byt rodičů (jeho trvalé bydliště), Na Vozovce 19,
Olomouc, 30. 10. 1979

Zdeněk Špaček ml., Kurská 3, Brno, 10. 9. 1979

Zdeněk Špaček st., Orlí 7, Brno, 10. 9. 1979

Dagmar Hlavsová, pracoviště Státní vědecké knihovny, Solniční
12, Brno – prohlídka byla provedena bez její přítomnosti

dr. Radomil Malý, Sušilova 9, Brno, 10. 9. 1979

Jan Krumpholec, Radíkov¹³ 43, o. Olomouc, 10. 9. 1979

Josef Vlček, Černochova 7, Olomouc, 10. 9. 1979

František Lízna, Fakultní nemocnice v Olomouci, 10. 9. 1979

Rudolf Smahel, římskokatolická fara, nám. Míru 68, Uherský Brod, 10. 9. 1979

Jiří Legerski, nám. Osvobození 2, Opava, 30. 10. 1979

Silvester Krčmery [sic], Košická 35, Bratislava 10. 9. 1979

Jan Bučka, o. Opava, listopad

František Kunetka, Branná, okr. Šumperk, listopad

Pavel Rozsypálek, Chropyně, listopad

? Polanský, Dubnice [sic], pravděpodobně v říjnu

Marta Zbroňková, Vsetín, pravděpodobně v listopadu

Seznam zadržených osob:

Svatopluk Krumpholec, zadržen dva dny, 10. 9. 1979

Silvester Krčmery [sic], zadržen dva dny, 10. 9. 1979

JUDr. Mečislav Kazík [sic], zadržen tři dny, 10. 9. 1979

Ladislav Suchomel, zadržen čtyři dny, 10. 9. 1979

Josef Brtník, zadržen dva dny, 10. 9. 1979

Tomáš Kvapil, zadržen dva dny, 30. 10. 1979

Jan Bučka, zadržen asi dva dny, listopad

Pavel Rozsypálek, zadržen dva dny, listopad¹⁴

Pavel Kubka, zadržen jeden den, říjen

František Kunetka, zadržen asi dva dny, listopad

Seznam osob, trestně stíhaných na svobodě:

JUDr. Mečislav Kazík [sic], vyšetřován na svobodě v Brně podle § 118 tr. z.

Josef Brtník, vyšetřován na svobodě v Brně podle § 118 tr. z.

Tomáš Kvapil, vyšetřován na svobodě v Brně podle § 118 tr. z.

Svatopluk Krumpholec, vyšetřován na svobodě v Ostravě podle § 118 tr. z.

Seznam osob držených ve vazbě:

Josef Adámek, nám. Míru 2, Brno, § 118 tr. z., vazba Brno-Bohunice

Rudolf Smahel, římskokat. fara, nám. Míru 68, Uherský Brod, adresa rodičů: Janáčkova 4, Olomouc, § 118 tr. z., vazba Brno-Bohunice

Jan Krumpholec, Radikov [sic] 43, o. Olomouc, § 118 tr. z., vazba Ostrava

Josef Vlček, Černochova 7, Olomouc, § 118 tr. z., vazba Ostrava
František Lízna, Fakultní nemocnice Olomouc, § 118 tr. z., vazba Ostrava

Jiří Kaplan, Českomalínská 47, Praha, § 178 tr. z., vazba Praha-Ruzyně

20. 12. 1979 byl z vazby propuštěn Jiří Kaplan, v druhém lednovém týdnu 1980 byli propuštěni Josef Adámek, Rudolf Smahel, Jan Krumpholec, Josef Vlček a František Lízna. Trestní stíhání zastaveno ani v jednom případě nebylo.¹⁵

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 2, s. 5–7.

POZNÁMKY

¹ Dokument č. 136. K případu Josefa Vlčka a spol. viz dále sdělení VONS č. 147, 151, 273, 274, 282 a 329, dokumenty č. 148, 152, 274, 275, 283 a 330.

² Represe proti katolickým aktivistům vyvolala silnou vlnu solidarity doma i v zahraničí. Svědčí o tom mj. petice československých věřících papeži obsahující žádost o pomoc perzekvovaným katolíkům v Československu ze října 1979 in: LP, Sb. VONS, inv. č. 326, sign. IV/15, kart. 55; anglicky psaná petice obsahující žádost o pomoc pro pronásledované československé katolíky adresovaná kardinálovi Františku Tomáškovi z listopadu 1981, tamtéž, sign. IV/46, kart. 55; anglicky psaný otevřený dopis prezidentu ČSSR Gustávu Husákovi obsahující žádost o amnestii pro vězněné členy VONS, Petra Cibulku, F. Líznu, J. Krumpholce, S. Krumpholce, J. Adámka, M. Razika a J. Brtníka in: tamtéž, sign. IV/47, kart. 55 aj.

O represích vůči duchovním, katolickým laikům a o potlačování náboženské svobody v ČSSR vyšlo během 80. let mnoho článků v domácím samizdatu i v zahraničním tisku. O případu Josefa Vlčka a spol. a zejména o odsouzení Františka Lízny informovaly exilové časopisy, viz např. soubor textů v časopise *Svědectví* 17, 1982, č. 66, s. 236–240; článek „Režim stupňuje protináboženský tlak“ in: *Americké listy*, 1981, č. 43 (23. 10.), s. 5; článek Viléma Hejla „Dovětek k olomouckému procesu“ in: *Národní politika* 14, 1982 (březen), nestr.; článek „Katolická skupina šesti odsouzena v Olomouci“ in: *České slovo* 27, 1981, č. 10 (říjen), s. 1 a 3; článek „Žehnal nám spoutanáma rukama“ in: *Kanadské listy* 16, 1982, č. 2 (15. 2.), s. 5.

Případu se věnovala i západní média. Faksimile některých článků jsou publikovány v článku Davida HUBENÉHO: Co mi může udělat tělo? Pří-

pad nezbedného pátera Františka Lízny, in: Jaroslav Pažout (ed.): *Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných. Politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989*. Sborník grantového projektu č. 2, Praha 2008, s. 6–63. K zahraničním ohlasům viz dále např. komentář Jacquese Rupnika k procesu u Okresního soudu v Olomouci s katolíky a k situaci ve vydávání neoficiální náboženské literatury v Československu, *BBC CARIS Report*, 1981, č. 45 (uložený in: LP, Sb. VONS, inv. č. 326, sign. IV/19, kart. 55); brožura „Osterley Newsletter“ obsahující článek o F. Lízny, LP, Sb. VONS, inv. č. 78, sign. IV/11, kart. 55; leták „Verfolgte Kirche in der Tschechoslowakei“ obsahující zprávu o perzekuci kněží a věřících v Československu a závěrečnou řeč F. Lízny u Okresního soudu v Olomouci, LP, Sb. VONS, inv. č. 326, sign. IV/14, kart. 55; pohlednice adresovaná prezidentu republiky obsahující žádost o propuštění odsouzených katolíků (na rubu fotografie vězňů), tamtéž, sign. IV/55, kart. 55; tiskoviny vydávané Keston College s informacemi k případu uložené in: tamtéž, sign. IV/42, kart. 55 aj. Případu se věnovala i Amnesty international, viz zprávy o procesu s katolíky u OS v Olomouci publikované in: *Amnesty International Urgent Action*, 23. 9. 1981 a 2. 10. 1981; článek „Czechoslovakia. Catholics detained“ in: *Amnesty International Newsletter* 9, 1979, č. 11 (listopad); článek „Czechoslovakia. Roman Catholics imprisoned“ in: *Amnesty International Newsletter* 11, 1981, č. 11 (listopad); článek „Freedom of religion under fire in Czechoslovakia“ in: *Amnesty International Newsletter* 12, 1982, č. 8 (srpen), s. 4–5 (tyto dokumenty AI jsou uloženy in: LP, Sb. VONS, inv. č. 326, sign. IV/50, kart. 55).

³ Správně Radomír.

⁴ Celým jménem a správně Karel Moštěk.

⁵ Správně Razík.

⁶ Správně Razika.

⁷ K případu Jiřího Legerského více viz sdělení VONS č. 151, dokument č. 152.

⁸ Správně Krčméry.

⁹ Správně Anton.

¹⁰ Jedná se o Ivana Polanského z Nové Dubnice.

¹¹ Protokoly o výsledku svědků viz in: SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Josefa Vlčka a spol., spis. zn. 4 T 162/81; též ABS, vyšetřovací spis k případu Josefa Vlčka a spol., sign. V 42316 MV.

¹² Trestní stíhání Tomáše Kvapila pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zák. bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno npor. Jana Domínka z 1. 11. 1979. Nedatovaným usnesením vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno ppor. Vladimíra Hodbodě bylo Kvapilovo trestní stíhání zastaveno, protože se „nepodařilo prokázat subjektivní stránku skutkové podstaty shora uvedeného trestného činu, tedy

úmysl obviněného mařit svým jednáním státní dozor nad hospodářským zajištěním církví a jiných náboženských společností a obhajobu Tomáše KVAPILA v tom směru, že svoji činnost prováděl pouze ze svého náboženského přesvědčení, nelze vyvrátit“. Tamtéž.

¹³ Správně Radíkov.

¹⁴ Trestní stíhání Pavla Rozsypálka pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 tr. zák. bylo zahájeno usnesením vyšetřovatele Odboru vyšetřování StB Krajské správy SNB Brno ppor. Vladimíra Hodbodě z 1. 11. 1979. Jeho trestní stíhání bylo zastaveno týmž vyšetřovatelem (nyní již v hodnosti poručíka) s totožným zdůvodněním jako v případě Tomáše Kvapila. SOkA Olomouc, f. Okresní soud v Olomouci, soudní spis k případu Josefa Vlčka s spol., spis. zn. 4 T 162/81; též ABS, vyšetřovací spis k případu Josefa Vlčka a spol., sign. V 42316 MV.

¹⁵ Propuštění J. Adámka, R. Smahela, J. Krumpholce, J. Vlčka a F. Lízny se uskutečnilo pravděpodobně jen díky chystanému jednání československé vládní delegace ve Vatikánu, k němuž mělo dojít během několika dní, tedy jako určitý akt dobré vůle. Ve skutečnosti byli všichni výše uvedení, jejich přátelé a rodiny se zvýšenou pozorností nadále sledováni StB, odposloucháváni a jejich korespondence kontrolována. Více viz ve zprávě o propuštění J. Adámka, J. Krumpholce, F. Lízny, R. Smahela a J. Vlčka z vězení a o pokračování jejich trestního stíhání na svobodě. LP, Sb. VONS, inv. č. 326, sign. IV/9, kart. 55.